

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om socialindkomst. (Medregning af arbejdsgiveradministrerede pensionsbidrag og udeladelse af fradrag for visse afskrivninger m.v.)

(Lovforslag nr. L 92. Fremsat 27/11 80).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 12 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

12) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familiedydelser og om ændring af lov om inddrivelse af underholdsbidrag. (Socialindkomst og betingelserne for forskudsvis udbetaling af børnebidrag m.v.)

(Lovforslag nr. L 93. Fremsat 27/11 80).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Erik B. Smith (S):

De lovforslag, vi her har til behandling, er en videreførelse af arbejdet med mere præcist at ramme den gruppe af borgere, der har brug for offentlige ydelser.

Det første lovforslag indeholder en ligestilling mellem forskellige pensionsformer, en ligestilling, som et bredt flertal af folketingets partier har udtrykt ønske om blev opnået, da vi sidst behandlede socialindkomstlovgivningen i juni i år.

Nu drejer det sig om arbejdsgiveradministrerede pensionsordninger, tjenestemandsg og tjenestemandslignende ordninger samt

ATP-ordningen. Endvidere indeholder forslaget bestemmelser om, at forskudsafskrivninger, henlæggelse til investeringsfond og varelagernedskrivninger ikke kan anvendes som fradrag, når det drejer sig om offentlige ydelser. Det er vi enige i, for disse skattefradrag er ikke just udtryk for et øget behov hos den pågældende.

Vi har i debatten om socialindkomsten hørt mange rygter, som har til formål at skabe forvirring og usikkerhed med hensyn til indførelse af socialindkomsten. Det var måske passende her fra talerstolen at aflive det seneste rygte, nemlig at slå fast, at registertilsynet ikke vil forårsage forsinkelse af socialindkomstens indførelse.

I øvrigt ønsker vi i den socialdemokratiske gruppe, at man fortsætter arbejdet med at skabe et mere rimeligt beregningsgrundlag for offentlige ydelser, altså også efter dette lovforslag.

Det andet lovforslag, der er til behandling nu, nemlig forslaget om ændring af lov om børnetilskud og andre familiedydelser og om ændring af lov om inddrivelse af underholdsbidrag m.v., er der jo ikke meget politik i; det er en konsekvens af socialindkomståndringen. Det særlige beløb, der stilles til rådighed for kommunerne, skæres ned med 15 mill. kr.

I øvrigt vil jeg gerne sige om dette lovforslag, at man har benyttet lejligheden til at fjerne en enkeltstående uretfærdighed, til at foretage en administrativ forenkling og til at lave nogle redaktionelle ændringer, der gør loven mere forståelig, og jeg finder det rigtigt her også at udtale en påskønnelse af det, kan man sige, dygtige håndværk, der kommer til udtryk i disse forslag.

Vi kan anbefale begge lovforslagene og vil være meget velvillige under udvalgsarbejdet.

Brixtofte (V):

Der er to lovforslag til behandling, og jeg vil indledningsvis påskønne, at socialministeren vurderer socialudvalgets medlemmers intelligens og arbejdsevne så højt, at vi altid får lovforslagene, nogle få dage før de skal til første behandling. Det tager jeg som udtryk for en erkendelse af vores evner til hurtigt at sætte os ind i tingene, altså at vi ikke behøver for lang tid til at forberede os til første behandling. Da vi havde første del af

[Brixtofte]

fase I, går jeg ud fra det nu hedder, fik vi også lovforslagene sent på ugen, hvor de skulle til første behandling om tirsdagen. På samme måde gælder det med disse forslag: vi får dem om torsdagen, og de skal til første behandling i dag. Med vores intelligens i udvalget har vi selvfølgelig lynhurtigt pløjet os igennem alle disse 18 cirkulærer vedrørende området, hvoraf vi har fået det sidste, som var på 70 sider, for nogle få minutter siden, ligesom vi har forberedt os ved at gennemgå betænkningen og sætte den i forhold til de lovforslag, der er tale om. Det er altså som altid på dette område et arbejde præget af god forberedelse, hvor vi andre har gode muligheder for at forberede os, så vi får nogle virkelig saglige og gennemtænkte lovforslag. Også på andre områder minder det lidt om første del af fasen – det vender jeg tilbage til – nemlig hvad angår vurderingerne af bl. a. de administrative virkninger.

Hvad angår lovforslag nr. L 92, er det bekendt, hvilken holdning venstre har til den del, der angår pensionsområdet, så det er ikke nødvendigt at gentage kritikken af den lov, der blev gennemført. Vi værdsætter, at socialministeren her har lyttet til vores kritik og nu prøver at rette op på en af de mange skævheder, der er i socialindkomsten.

For så vidt angår den anden del, som jo er kædet sammen hermed, og hvor man faktisk vil gennemføre et stykke skattepolitik i sociallovgivningen ved at ændre en række rettigheder i forbindelse med afskrivninger, må vi fra venstre sige klart nej, det kan vi ikke medvirke til. For det første vil der, således som reglerne er udformet, være en klar forskelsbehandling mellem dem, der f. eks. henlægger til investeringsfond først og derefter skal modregne det i det samlede afskrivningsgrundlag og derfor samlet får en mindre afskrivning, og dem, der ikke foretager en sådan disposition, men i stedet for venter og afskriver fuldt ud. Der vil være en klar forskelsbehandling, og det kan ikke være meningen, at man på dette område forskelsbehandler, som det her er foreslået.

Dernæst er vi meget betænkelige ved, ja, direkte modstandere af, at man overhovedet prøver at gå væk fra den tankegang, at afskrivninger er udtryk for udgifter. Afskrivninger er udtryk for, at man fordeler en anlægsudgift over en række år, således at den går ind i de enkelte år. Det er egentlige ud-

gifter, som naturligtvis er fradragsberettigede, og som er en forudsætning for, at man kan erhverve en indkomst. Derfor kan og bør man ikke røre ved alle disse afskrivningsregler.

Må jeg nævne, at man tilsyneladende har lært noget af det, der skete sidste gang, idet man i bemærkningerne til lovforslaget under de »Økonomiske konsekvenser« skriver:

»Beregningerne af de økonomiske konsekvenser er foretaget på grundlag af det foreliggende statistiske materiale. Da dette materiale er begrænset, vil beregningerne være behæftet med betydelig usikkerhed.«

Dette er en meget klog bemærkning, og jeg går ud fra, at det er som følge af de fejl-beregninger, der er lavet i forbindelse med første del, at man nu understreger, at beregningerne er behæftet med en meget stor usikkerhed.

Vedrørende de administrative konsekvenser opstår der igen tallet »omkring 25 helårsansatte«; det var også det, vi fik at vide sidste gang. Det lyder næsten, som om det er et standardtal, man slynger ud: hver gang man ændrer på lovgivningen, koster det 25 helårsansatte.

Det er min vurdering, efter hvad jeg har fået at vide af enkeltkommuner, af Kommunernes Landsforening og af andre, at de 25, man talte om sidste gang, i hvert fald er en stor illusion. Det administrative kaos, der er skabt, ikke mindst i disse måneder og dage, fører til, at der er en stigende mængde overarbejde og et stigende krav om meransættelser overalt i kommunerne. Derfor må man sige: ja, nu står der igen 25, men er det ligesom sidst, altså at det i virkeligheden er et langt større antal? For så må vi igen sige, at man vil vedtage noget, der koster en masse på den administrative side.

Jeg vil på venstres vegne konkludere, at socialministeren bør tage socialindkomsten af bordet, bør ændre reglerne igen, så vi kommer væk fra socialindkomsten. Det er en besparelsmæssig fiasko og en administrativ fiasko, og derfor er der ingen grund til at gå videre, men tværtimod til at gå tilbage og afskaffe de regler, der er indført.

Agnete Laustsen (KF):

For øjeblikket prøver man gennem en storstilet kampagne, der siges at koste om-

[Agnete Laustsen]

kring et par millioner kroner, at fortælle befolkningen, at nu kommer socialindkomsten ind i hverdagen. Jeg må dog indrømme, at jeg betvivler, nogen kan opfatte det som noget særlig glædeligt, for socialkontorerne bliver bestormet af mennesker, der ikke har mulighed for at forstå, hvad dette nye begreb kommer til at betyde for deres økonomi. Og socialkontorerne er slet ikke rustede, hverken personalemæssigt eller informationsmæssigt, til at yde den service, som befolkningen har et rimeligt krav på. Det hele synes kort sagt godt på vej til at blive en ny kildeskatteskan-dale, fordi socialministeren ønskede at tvinge et prestigeprojekt igennem uden at gennemarbejde og uden at overveje dets konsekvenser. Det skulle gennemføres før sommerferien, og det blev det også på 3 uger med velvillig, om end jeg dog betvivler helhjertet, assistance fra de tre forligspartier.

Medens klagerne strømmer ind og ingen endnu aner, om forslaget bliver en besparelse eller en merudgift på nogle hundrede millioner kroner, fortsætter socialministeren sit egotrip og ønsker, at reformen nu skal gennemføres delvis med en slags anden fase, og at det skal ske inden jul, det vil sige på en fjorten dages tid og på et grundlag, som er helt åbenlyst utilstrækkeligt og behæftet med allerstørste usikkerhed.

Som også hr. Brixtofte nævnedet det, hedder det i bemærkningerne om de økonomiske konsekvenser, at beregningerne er behæftet med betydelig usikkerhed, og om det administrative, at der bliver tale om et vist merarbejde. Man bliver også nødt til at ændre selvangivelsesblanketterne, hvilket ikke er nogen helt lille ting, hvortil kommer, at den lov, som skal hjemle pligt for arbejdsgiveren til at indberette pensionsbidrag, skattekontrolloven, end ikke er blevet vedtaget endnu. Det er en yderst betænkelig linje, socialministeren har lagt med sit ambitiøse lovgivningskompleks, og det er i højeste grad medvirkende til, at respekten for selve lovgivningsmagten bliver totalt nedbrudt, og respekten kan desværre ligge på et meget lille sted i forvejen.

Nu står vi med et lovforslag, som en arbejdsgruppe, hvis arbejdsforhold jeg ærligt talt ikke misunder den, har leveret baggrundsstof til, idet der dog udtrykkeligt gøres opmærksom på, at »socialministeren har fulgt arbejdsgruppens overvejelser og herun-

der præciseret opgaverne for arbejdsgruppen«. Ja, man skulle jo nødig risikere saglige indvendinger eller tvivl om betimeligheden af at jage tingene igennem; så var det jo bare kedeligt, at det trods alt ikke lykkedes at få garanteret politisk flertal for den mest ambitiøse del af andenfasen, den sociale lejeværdi.

Men forslagene om, at der nu skal tillægges socialindkomsten for 820.000 mennesker – så mange drejer det sig om – et tillæg for arbejdsgiveradministreret pensionsbidrag, og at fradrag for bl. a. forskudsafskrivninger og investeringfond bortfalder, er tilsyneladende sikret politisk flertal.

Forslaget rammer næsten udelukkende funktionærer, og det beregnes, at 71 pct. får forøget deres socialindkomst, heraf 14 pct. med over 20.000 kr. I lovforslagets bemærkninger undlader man dog klogeligt at vurdere, hvad effekten egentlig vil blive af et sådant forslag. Men jeg er overbevist om, at det vil komme til at medføre betydelig uro på arbejdsmarkedet. Pensionsordninger er jo for størsteparten af funktionærerne, og i særdeleshed for tjenestemandsgruppen, ikke noget frivilligt og indgår simpelt hen som en del af lønnen, som er fastsat på et vist lavere niveau.

Jeg kan derfor kun acceptere, hvad arbejdsgruppen forsigtigt har udtrykt i rapporten, nemlig at »det ikke kan udelukkes, at forslaget vil kunne få virkning for de forestående overenskomst- og aftaleforhandlinger«.

Jeg tror heller ikke, det vil være muligt at pålægge arbejdsgiverne, i første række de private, at indberette pensionsindbetalinger for medarbejderne allerede som foreslået fra 1. januar 1981 – det er det, der så flot betegnes som noget, der vil medføre »et vist administrativt merarbejde for arbejdsgiverne«. Det er uladsiggjort, hvis det overhovedet skal ske forsvarligt. Men det er måske noget, ministeren ikke tænker så meget på. Jeg synes nu nok, det er værd at mærke sig, hvad arbejdsgruppen skriver, nemlig at:

»Det må antages, at hovedvægten af merarbejdet kommer til at påhvile arbejdsgiverne, som skal foretage opgørelsen og indberetningen. Her vil især mindre arbejdsgivere blive udsat for merarbejde.«

Også de kommunale skatteforvaltninger får ekstra opgaver, og jeg tror, at ministerens

[Agnete Laustsen]

skøn om, at der på landsplan bliver tale om ca. 25 medarbejdere, er helt undervurderet.

Ud over pensionerne indeholder forslaget bestemmelser om afskaffelse af fradrag, bl. a. forskudsafskrivninger og henlæggelser til investeringsfond, som ministeren mener indebærer en form for skattefri opsparring. Da filosofien bag hele denne socialindkomstlovgivning – en filosofi, som jeg i øvrigt er enig i – går ud på, at man ikke nødvendigvis skal anerkende de fradrag, folk har i deres skattepligtige indkomst, i socialindkomsten, vil jeg gerne spørge, hvorfor man stadig skal kunne bevare fradrag i socialindkomsten for forsørgelseskontrakter. De er jo for en stor dels vedkommende også udtryk for opsparring, så hvorfor skal der gives fradrag for dem både i den skattepligtige indkomst og i socialindkomsten? Skatteministeren oplyste forleden, at alene fremmedarbejdere har tegnet kontrakter for ca. 250 mill. kr., og det vil sige dels, at disse penge ikke kommer til beskattning her i landet, dels at mennesker med sådanne kontrakter får deres socialindkomst nedsat, således at de er berettigede til større tilskud, billigere daginstitutioner osv. Det har efter min mening ikke meget at gøre med den retfærdighed, ministeren så ivrigt plæderer for, og jeg tror, det vil være vanskeligt at forklare den almindelige funktionær eller tjenestemand, at vedkommendes socialindkomst skal sættes i vejret, fordi der indgår en pensionsordning, de måske slet ikke selv er interesserede i, i deres løn, hvorimod deres nabo får sin socialindkomst nedsat, fordi han har en slags frivillig pensions- eller opsparringsordning i udlandet.

Det vil formentlig stå klart, at det konservative folkeparti ikke kan medvirke til dette lovforslags forhastede gang igennem tinget, og at vi beklager, at der ikke har været lagt op til et bredt politisk samarbejde om et så væsentligt samfundsmæssigt område som socialektoren.

Pilgaard Andersen (FP):

Jeg mener, det er helt uanstændigt, at vi får sådanne lovforslag lagt på bordet i torsdags og skal behandle dem allerede i dag. Hvad er det ærlig talt for et havsværk, regeringen har med at få disse lovforslag igennem? Jeg synes, det var bedre, om vi fik nogle velgennemtænkte forslag på bordet og der-

med også mulighed for at sætte os ind i det. Jeg synes egentlig, at socialindkomst fase I tydeligt har båret præg af, at en lang række ting ikke har været gennemtænkt, hverken økonomisk eller på anden måde, altså at det er blevet fremsat alt for hastigt. Vi har jo også i dagspressen set, hvordan kommunerne, som det er sagt fra tidligere ordføreres side, har haft en lang række problemer med at forklare borgerne, hvordan lovgivningen angående socialindkomsten vil komme til at virke for den enkelte, og det er klart utilfredsstillende for borgerne. Det er uanstændigt, at kommunerne skal have sådanne forslag uden at være blevet ordentligt orienteret, og uden at cirkulærerne har fulgt med forslagene.

Vi ser det også med de to lovforslag, vi nu har til behandling, at end ikke folketingets trykkeri kan følge med, eftersom vi modtager det ene lovforslag som duplikeret A-4 ark. Det skal alt sammen gå meget, meget hurtigt, så ingen har tid til at sætte sig ind i det eller mulighed for at gennemføre det.

Med lovforslag nr. L 92 vil man bl. a. ændre reglerne om selvstændige virksomheders muligheder for at afskrive på varelagre. Det kommer stort set til at gå ud over indehaverne af små håndværksvirksomheder og andre virksomheder, som har behov for afskrivninger for overhovedet at kunne overleve, idet disse mennesker ikke får mulighed for at få nogen ydelser på det sociale område. Det er en gruppe mennesker, som i hvert fald ikke udnytter det sociale system, men de kan jo komme i den situation, at de får behov for social bistand, og denne mulighed fratager man dem, skønt de faktisk i en årrække har levet på et eksistensminimum. Det er særlig angrebet på henlæggelser til investeringsfond og varelagerafskrivninger, som jeg føler er helt urimeligt.

Hvad angår den anden del af forslaget om ligestilling med hensyn til pensionsordninger, er det igen noget, som vil give arbejdsgiveren administration, hvoraf følger, at det er de små virksomheder, der får de største problemer med at administrere hele ordningen på pensionsområdet. Det er urimeligt at lægge disse byrder på de mindre arbejdsgivere, hvis problemer igen vil blive forøget. Vi ved, at mange mindre arbejdsgivere må ordne de administrative ting i de sene aftentimer, hvil-

[Pilgaard Andersen]

ket kan resultere i en række fejl, som er ganske forståelige.

Fremtidige lovforslag burde være udformet sådan, at det i hvert fald ikke var arbejdsgiveren, der skulle administrere dem. De burde medføre en stærk forenkling af de administrative forpligtelser, sådan at det igen blev muligt for virksomheder at drive forretning her i landet, noget, som jeg efterhånden betvivler den regering, vi har i øjeblikket, ønsker, når den gang på gang forsøger at udhule mulighederne for det selvstændige initiativ. Jeg må altså stærkt beklage disse stadige angreb på hele den producerende sektor.

Lovforslag nr. L 93 indeholder en besparelse, men ligesom vi var imod forslaget til lov om socialindkomst, da det blev fremsat her før sommerferien, kan vi heller ikke støtte de to foreliggende lovforslag. Den besparelse på ungdomsydelser, det indeholder, må vi helt klart sige nej til. Vi ønsker ikke at udbetale ungdomsydelser, som det også fremgår af vores ændringsforslag til finanslovsforslaget og de forslag til lov om ændringer, vi har fremsat på dette område. Men da de 15 mill. kr.s besparelse for så vidt er en konsekvens af socialindkomsten, giver jeg ikke meget for den; den er ikke nogen reel besparelse. Når vi ønsker afskaffelse af ungdomsydelser, forudsætter det naturligvis en række andre foranstaltninger, f. eks. en bundgrænseforhøjelse.

Det er igen administrationen af disse ting, der er betænkelig. Men den anden del af lovforslag nr. L 93, vedrørende børnebidragene, indebærer en administrationsforenkling, og det skal vi da se med velvilje på. Vi er fuldt ud tilfredse med, at der sker en administrationsforenkling på dette område, for det har været hårdt tiltrængt i en lang periode; en række administrative problemer i kommunerne kan måske løses med dette forslags gennemførelse.

Fremskridtspartiet må sige helt klart fra over for de to lovforslag. Det er uanstændigt, hvis ministeren regner med, at forslagene skal gennemføres inden jul, og jeg troede faktisk, ministeren i tilstrækkelig grad havde fået kolde fødder på grund af de forslag om socialindkomsten, som vi gennemførte før sommerferien, og som har vist sig at være ganske forfærdelige, og på grund af de arbejdsvilkår, folkettinget blev budt. Jeg synes,

dette bør høre op, og at folkettingen bør have ordentlige arbejdsvilkår og muligheder for virkelig at kulegrave lovforslagenes konsekvenser. Men det får vi altså ingen mulighed for, og derfor er det, vi får ud af det, igen noget makværk, som kommunerne skal til at administrere. Hvis det kommer til at volde lige så store problemer som den gennemførte socialindkomsts første fase, betækker jeg mig, for så får vi kaos på hele dette område.

Birthe Nielsen (SF):

De to lovforslag, vi har til behandling nu, er en blanding af skidt og kanel. Det, jeg synes er skidt, er, at man stadig væk kobler denne omfordeling sammen med noget nedskæringspolitik. Det vil SF ikke være med til, fordi det, vi ønsker, er en retfærdig fordeling af de sociale ydelser. De 200 mill. kr., man sparer her, så vi meget gerne kom netop dem, der ligger i bunden, til gode, men det er ikke tilfældet. Det er et spareforslag, og hvis jeg skal sige noget positivt, er det, at vi godt kan se, der er noget rigtigt i, at de selvstændige erhvervsdrivendes fradrag for forskudsafskrivninger og henlæggelser til investeringsfond og varelager nedskrivninger nu ikke skal medregnes i socialindkomsten. Men jeg må tilføje, at der er meget stor forskel på funktionærgrupperne. F. eks. ligger portøren i det lave indtægtsområde, og han bliver altså også ramt her.

Vi havde i SF meget gerne set, at man havde fået den skattereform, som vi hele tiden har peget på er den mest retfærdige måde at fordele de sociale ydelser på, og vi er meget betænkelige ved, at vi igen står over for en masse besparelser, som ikke kommer de dårligst stillede til gode.

Vi finder det også betænkeligt, at man i al denne nedskæringsiver i forbindelse med indkomstbegrebet ikke har justeret indtægtsgrænserne for tildeling af sociale ydelser, for det er denne justering, der i allerhøjeste grad er brug for.

Vi finder desuden, at to indkomstbegreber: den skattepligtige indkomst og socialindkomstbegrebet, er meget bureaukratisk opbygget. Vi kan se, der er en masse tekniske ændringer i dette her – det har mest drejet sig om teknik – men der har ikke været én eneste socialpolitisk målsætning med hensyn til spørgsmålet om, hvor man ønsker at indkomstniveauet skal ligge på det sociale områ-

[Birthe Nielsen]

de, og det finder vi meget beklageligt. Vi er enige i, at man ikke skal have fradrag som selvstændig for de forskudsafskrivninger, jeg talte om før, men vi finder det virkelig beklageligt, at man stadig væk bare skærer ned, og at man nu vil køre med to forskellige indkomstbegreber, som gør det meget bureaukratisk. Vi vil stadig væk fastholde, at en skattereform var den enkleste og mest retfærdige måde at beregne de sociale ydelser på.

Vi er heller ikke på nuværende tidspunkt nok informerede om, hvilke befolkningsgrupper dette forslag rammer, for funktionærgruppen er et meget vidt begreb. Der er de højerelønnede funktionærer, og så er der de lavtlønnede funktionærer. Hvilken betydning får det for portøren og hans familie? Vi ved f. eks., at første fase af socialindkomsten ramte særdeles skævt, den ramte nemlig lejerne på bekostning af ejerne, og der er stadig ikke tale om en omfordeling af de sociale ydelser.

En anden ting, vi frygter i SF, er, hvad socialindkomsten skal bruges til næste gang. Skal den måske bruges i forbindelse med betaling for lægebesøg? Skal den bruges ved betaling for undervisning?

Socialindkomsten rammer kun én bestemt befolkningsgruppe, nemlig den, der får sociale ydelser. Vi andre bliver jo ikke berørt via vores skattebillet. Det vil sige, at den solidaritet, vi hidtil har haft i Danmark derved, at vi var fælles om at betale til de sociale ydelser, det rammer en bestemt gruppe af befolkningen, nemlig den, der får sociale ydelser.

Det, vi er interesseret i under udvalgsarbejdet, er at få en nøjere belysning af, hvordan det rammer de forskellige befolkningsgrupper nu med hensyn til anden fase.

Jeg vil gerne i denne forbindelse nævne registertilsynet. Jeg læste så sent som i går i Politiken, at det jo har stået som borgerens garant mod misbrug af oplysninger i de mange offentlige og private EDB-registre, men nu er man kommet i klemme i forbindelse med indførelsen af socialindkomsten, fordi kommunerne nu via terminaler får adgang til oplysninger om socialindkomsten, som findes i de statslige registre. Det var netop en grundlæggende forudsætning ved registerlovens indførelse, at registertilsynet blev et organ, som skulle være uafhængigt af offentlige myndigheder. Hvad kan det ikke føre til af

oplysninger, som kommer ud? Hvor er beskyttelsen af borgerne i den forbindelse?

Med hensyn til lovforslag nr. L 93 kan jeg se, at der foreslås en hel del redaktionelle og tekniske ændringer. Det er udmærket, at noget af bureaukratiet falder bort; det bliver en administrativ lettelse. Det bliver også en lettelse for de mennesker, som skal have børnebidrag, at de ikke hver gang skal udfærdige erklæringer.

I forbindelse med ungdomsydelsen vil man spare 15 mill. kr. Det synes jeg er urimeligt, fordi ungdomsydelsen i forvejen er sat så lavt. Det må ses i sammenhæng med de øvrige nedskæringer, som ligger i lovforslaget. De 15 mill. kr., nedskæringerne her drejer sig om, kunne man have givet til de betrængte kommuner til fordeling blandt de 16-17-årige, fordi ungdomsydelsen i forvejen er sat så lavt, at kommunerne ikke har så forfærdelig meget at gøre godt med i forbindelse med netop disse penge. Vi ved, at større børn er dyrere end mindre børn, og at der er stor arbejdsløshed blandt de unge. Vi ved også, at løn i basisåret for EFG-eleverne ikke eksisterer mere. Det gør det betydelig svære for familier med store børn at klare de økonomiske byrder. Den gruppe unge har heller ikke mulighed for at få bistandshjælp, men er afhængig af forældrenes indtægt, indtil de fylder 18 år.

Vi er ud fra disse bemærkninger meget betænkelige ved i det hele taget at gå ind for disse to lovforslag. Men vi vil i udvalgsarbejdet få nærmere belyst, hvilke befolkningsgrupper det rammer. Vi er klar over, det især er funktionærerne, men hvilke funktionærgrupper? Funktionærgrupper kan jo også være aflønnet så lavt, så der ikke er så stor forskel på disse funktionærgrupper og arbejdere i al almindelighed, altså de arbejdere, der er i industrien.

Aase Olesen (RV):

Når man har siddet og lyttet til de indlæg, der har været her i dag, må man nok sige: der er åbenbart ikke det argument, man ikke ikke kan bruge imod socialindkomsten, og kan man ikke bruge det på langs, så kan man åbenbart bruge det på tværs.

Jeg tror, historikerne vil interessere sig meget for SFs seneste indlæg her. Man siger, at socialindkomstbegrebet er socialt uretfær-

[Aase Olesen]

dig, fordi det kun rammer dem, der får sociale ydelser. Ja, hvad er ellers meningen med det hele? Meningen er, at vi ved at finde et bedre indkomstgrundlag for tildeling af sociale ydelser skal lade være at give sociale ydelser til dem, der kan klare sig selv, og på den måde sikre niveauet af de sociale ydelser, som vi kan give til dem, der har størst behov. Det var vel meningen med det hele. Derfor kan jeg simpelt hen ikke begribe, at SF kan holde et indlæg som det, der er holdt her i dag.

Der er sagt meget dårligt om socialindkomsten, og det er ikke den, vi skal diskutere nu. Jeg vil blot sige i forbindelse med det lovforslag, der ligger her, lovforslag nr. L 92, at der nok er ét punkt, der er relevant i kritikken af socialindkomstbegrebet. Det er det synspunkt, som man har set i pressen, at det er utrolig meget besværligt for så lille en virkning – altså for så ringe et provenu, eller hvordan man nu vil måle det. Det kan jeg for så vidt give kritikerne ret i. Det er netop derfor, vi skal videre med socialindkomstbegrebet. Vi havde i maj måned meget gerne set, at man kunne have taget pensionsbidragene med allerede på det tidspunkt. Som bekendt havde vi en lang diskussion om det, og jeg synes, det er bemærkelsesværdigt, at venstre nu åbenbart vil stemme imod lovforslaget, når man selv var inde på, at man skulle have alle pensionsbidrag med. Vi måtte dengang gøre opmærksom på, at det teknisk ikke kunne lade sig gøre, og vi kan kun beklage, at det ikke kunne lade sig gøre. Men nu er det altså en realitet, at vi kan begynde at regne med disse pensionsbidrag fra 1981 og dermed få virkningen på de sociale ydelser fra 1983.

Det undrer mig meget, at SF taler så meget om de lavtlønnede tjenestemænd. Det er, som om man overhovedet ikke ser det i relation til de lavtlønnede, der ikke har pension. Det er dog dem, man skal sammenligne med. Ellers er der slet ikke nogen sammenhæng i tingene.

Jeg bemærkede, at den konservative ordfører mente, der ville komme kaos på arbejdsmarkedet. Jeg håber ikke, det skulle opfattes som en opfordring til det.

Jeg har også lagt mærke til, at mange har ført de små arbejdsgiveres merarbejde på bane. Jeg ved ikke, om de, der kritiserer dette forslag så meget, overhovedet nogen sinde

sidder med små arbejdsgiveres regnskabsmateriale eller selv har været i den situation. Der er da ikke mange små arbejdsgivere, der ikke nøjagtigt ved – det skal de ifølge regnskabskravene – hvad de bruger til pensionsbidrag. Det er da ikke noget nyt.

Jeg vil nærmest sige, at jeg undrer mig over, at kommunerne har meddelt – for jeg forstår, det er et kommunalt skøn – at man skal bruge 10 medarbejdere. Jeg ved godt, at der er problemer, hver gang man laver noget nyt, og der er overgangsvanskeligheder, men især når man kommer til forslaget om afskrivningerne, må jeg sige, at mig forekommer skønnet meget højt. Jeg forstår, at både venstre og konservative og andre vil være meget interesseret i at se nærmere på disse skøn. Jeg går ud fra, at vi i udvalget kan få at vide, hvorfor de kommunale organisationer har vurderet dette merarbejde så højt.

Jeg mener, at alle disse afskrivningsformer, som er nævnt her – altså forskudsafskrivninger på bygninger og på skibe, varelagernedskrivninger og henlæggelser til investeringsfonde – det er noget af det, som ligningskommissionerne i forvejen interesserer sig allermost for. På det tidspunkt, hvor det når frem til socialindkomstkemaerne, skulle disse sager være afsluttet i slutligningen. Derfor undrer dette skøn mig, men jeg håber, vi kan få noget mere at vide om, hvad begrundelsen har været for, at man har ment, det ville koste en 10–15 medarbejdere at indføre disse regler.

Hr. Brixtofte sagde, at man kan og bør ikke røre ved afskrivningsreglerne. Det kan vi altid diskutere, men det vigtigste er vel at sige i denne forbindelse, at det gør man altså heller ikke. Vi rører ikke ved afskrivningsreglerne. Afskrivningsreglerne er noget, der forekommer i skattelovgivningen. Dem rører vi ikke ved. Folk får stadig væk denne meget store skatterabat ved f. eks. at bruge investeringsfondshenlæggelser. Meningen med lovgivningen er alene, at de, der får denne store skatterabat – og den er somme tider over halvdelen af det, man henlægger – som er så stor og så rigelig, ikke oven i hatten også skal have sociale ydelser. Det er det eneste, det går ud på. Man ændrer ikke noget ved nogen afskrivningsregler.

I forbindelse med det foreliggende lovforslag sagde den konservative ordfører, at skattekontrolloven end ikke er vedtaget endnu.

[Aase Olesen]

Det synes jeg er en ejendommelig bemærkning at komme med, når vi har haft anden behandling i dag og vi ved, hvordan lovforslaget ser ud til tredjebehandlingen på fredag. Jeg kan altså ikke forstå, at sådan en bemærkning skal flyve ud i luften – formentlig til glæde for pressen, så man kan skrive: alt er kaos, grundlaget for dette her er end ikke i orden, for det er ikke vedtaget endnu. Man kan dog som regel regne med i dette folketing, at når der indgås forlig om noget og man oven i købet har haft en første- og en andenbehandling af et forslag, så har man en fornemmelse af, hvad der vil være gældende lov, når denne uge er udløbet. Derfor synes jeg ikke, sådan en udtalelse bør stå som noget, der kan refereres som tegn på, at det hele er kaos.

Når den konservative ordfører kalder disse lovforslag for socialministerens egotrip, så synes jeg, det er en meget ejendommelig måde at argumentere på. Der er indgået forlig mellem politiske partier i dette folketing, som udgør et flertal, og jeg tror ikke, noget enkeltmedlem i dette folketing har lyst til at deltage i nogen andre medlemmers egotrip, hvad enten de måtte hedde fru Ritt Bjerregaard eller fru Agnete Laustsen. Jeg synes, det er en løjerlig måde at omtale et arbejde, der er lavet af et flertal i folketinget, på.

Jeg skal ikke sige meget om det sidste lovforslag, lovforslag nr. L 93. Jeg har før sagt, og det mener jeg stadig væk, at det er noget underligt noget at lave et lovforslag, som ændrer to forskellige love, men det er noget rent lovteknisk. Jeg kan ikke forstå, at det ikke skulle være to lovforslag. Så havde det været klarere og tydeligere, hvad det drejede sig om.

Konsekvensændringerne vedrørende beløbstørrelsen er ikke nogen nedskæring af ydelserne, det er en fastholden af ydelserne. Det er en konsekvensændring forstået på den måde, at gruppen af modtagere nu bliver indskrænket som følge af lovforslag nr. L 92. Derfor er der altså ikke tale om nogen nedskæring. Igen: meningen med det hele er, at vi skal bevare ydelsernes størrelse, og når vi skal gøre det i en nedskæringstid, så er der altså kun den mulighed at begrænse kredsen af modtagere.

Om den automatiske forskudsudbetaling kan vi naturligvis kun sige, at det kan vi tilslutte os, hvis det virkelig kan spare 200.000

begæringsskemaer om året. Det lyder voldsomt, men hvis det er tilfældet, så skulle det vel kunne få tilslutning her i folketinget.

Keld Albrechtsen (VS):

Dette fremstilles som et forslag, som skulle tilsigte at give en ligestilling. Jeg vil godt med det samme understrege, at al den luftige tale, som der har været om ligestilling, blot er noget, som skal tilsløre, at der her er tale om et regulært nedskæringsforslag.

Jeg vil godt tilslutte mig den kritik, der har været fra nogle sider af den tidsfrist, som man får til at sætte sig ind i det her. Det er helt uacceptabelt at få lovforslagene i hovedet med en sådan tidsfrist.

I VS er vi også meget betænkelige ved det forhold til registersikkerheden, som har været nævnt i denne sag.

VS har tidligere vendt sig imod socialindkomsten, og vi er også imod de ændringer eller videreudbygninger af den, som er til behandling her i dag, hvilken fase der så er tale om, det er lidt svært at se efterhånden. Jeg bliver i den forbindelse nødt til at sige et par enkelte ting om selve socialindkomsten. Socialindkomsten er ikke en social omfordeling, som man vil gøre det til, det er derimod en ren besparelse, en nedskæring, som rammer en lang række mennesker med ganske almindelige indkomster og især rammer de dårligst stillede og inden for dem især lejerne.

Sammenholdt med de massive arbejdsgivertilskud, stramningerne af dagpengereglerne, de planlagte massive nedskæringer på uddannelsesområdet og daginstitutionsområdet, sammenholdt med de ting er socialindkomsten endnu et led i den reaktionære krisepolitik, hvis formål er det helt enkle at lade arbejderklassen bære krisens byrder, mens milliard efter milliard deles ud i arbejdsgiverstøtte. Det er på den baggrund, VS er gået imod socialindkomsten.

På trods af ministerens massive reklamekampagne og på trods af det administrative kaos, som dette makværk af en lov har givet anledning til, bliver resultatet af de regler, der blev gennemført tidligere på året, at der spares over 300 mill. kr. alene på socialministeriets område ved den såkaldte første fase og måske endda ½ mia kr. alt i alt på årsbasis. Med det forslag, der er fremlagt i dag,

[Keld Albrechtsen]

lovforslag nr. L 92, skal der nu yderligere skæres 200 mill. kr. om året, heraf de 165 mill. kr. på socialministeriets område, først og fremmest på børnetilskuddene.

Dette forslag går videre i den blindgyde, som det er at adskille socialindkomst og skattepligtig indkomst. Man burde, som det også har været nævnt fra SFs side, i stedet for have taget fat på fradragene i den skattepligtige indkomst. Det ville virkelig have ramt, så man kunne have fået noget, der kunne kaldes en social omfordeling. Sagen er, at det, at man tog 3.000 kroners fradraget og etableringskontofradraget ud af socialindkomsten, og det, at man nu vil tage fradragene for forskudsafskrivninger, henlægninger til investeringsfonds og varelagerne afskrivninger ud af socialindkomsten, det rammer jo ikke en tøddel de større indtægter. Det gør det ikke, for det påvirker, som det rigtigt blev sagt fra radikal side, overhovedet ikke den skattepligtige indkomst. Det er den, der er afgørende for de større indtægter. Men det betyder, at folk med mindre indtægter ikke får de samme gunstige muligheder for at udnytte hele denne fradragjungle, som de større indtægter har det. Det er såmænd hele virkningen af det. Fra radikal side blev det ganske udmærket forklaret, hvordan dette overhovedet ikke rører ved de virkelige problemer omkring fradragene.

Også forslaget om at indregne en lønandel af pensionerne vil ramme en del mennesker med beskedne indtægter, som det er nævnt først og fremmest en hel del lavtlønnede offentligt ansatte og funktionærer, der for manges vedkommende i forvejen har haft et betydeligt lønefterslæb, og som nu tilmed skal have deres socialindkomst forhøjet, idet der skal beregnes en lønandel for nogles vedkommende på 12 pct. af den pensionsgivende lønindtægt. Det er penge, som de ikke ser nu, som de først ser langt senere, men som ikke desto mindre skal indvirke på deres adgang til f. eks. at få børnetilskud. Det er ganske urimeligt.

Skulle man endelig gå ind på dette med at køre pensionerne ind i socialindkomsten, så burde man i stedet have valgt det alternativ, som nævnes i bemærkningerne til lovforslaget. Det ville ikke have ramt i samme grad folk med jævne indtægter. Det ville ingen betydning have haft for folk med store indtægter. De ville godt nok have fået mulighed

for et fradrag for deres pensionsbidrag i socialindkomsten, men da de store indtægter alligevel ikke har noget reelt forhold til socialindkomsten, så ville det ikke have haft så stor betydning. Jeg skal ikke propagandere kraftigt for det alternativ, for det går som nævnt ikke. Det, jeg går ind for, er ikke at videreudbygge socialindkomsten, men tværtimod at komme i gang med at få fat på fradragene i den skattepligtige indkomst. Det ville dog have været en rimeligere måde, hvis man endelig skulle have pensionerne ind.

Det undersøkt, som staten årligt har på fradragområdet, er opgjort til 12 mia kr. Det er disse 12 mia kr., som staten har i underskud på fradragene, man skulle tage fat på i stedet for dette her.

Jeg vil komme med en enkelt bemærkning til lovforslag nr. L 93, som fremsættes sammen med det. Vi må selvfølgelig gå imod lovforslag nr. L 93, da det indeholder en 15 mill. kr.s nedskæring på ungdomsydelserne – den i forvejen alt for beskedne ungdomsydelse, der herved bliver yderligere begrænset. Derfor kan vi ikke gå ind for det lovforslag, men må gå imod det.

Jeg vil godt gøre den bemærkning, at det egentlig er en positiv tankegang, der ligger bag forslaget om at lette administrationen af den forskudsvisse udbetaling af børnebidraget, så man slipper for alle disse mange skemaer og for det meget besvær og den ulejlighed, som folk i øjeblikket skal have, når de skal udfylde attester osv. for at få udbetalt disse penge. Men det er altså koblet sammen med det andet, og det gør, at vi ikke i denne omgang har mulighed for at komme til at støtte det, medmindre de to ting altså bliver adskilt. Det er også rent teknisk en noget dårlig måde, regeringen fremlægger det på, idet man binder to ting, der ingenting har med hinanden at gøre, sammen.

Socialindkomsten er og bliver et led i nedskæringspolitikken, og derfor kan VS heller ikke støtte denne videreførelse af den, som kun gør ondt værre. Vi vil gå imod lovforslagene i den videre behandling.

Flygaard (DR):

Retsforbundet synes, det er rigtigt, at man ved indrømmelsen af sociale ydelser tager hensyn til den virkelige indkomst, som det enkelte menneske eller familien har. Det var

[Flygaard]

på denne baggrund, retsforbundet stemte for socialindkomstbegrebet; det er også på denne baggrund, retsforbundet vil tage stilling til både lovforslag nr. L 92 og lovforslag nr. L 93. Jeg skal indledningsvis meddele, at retsforbundet kan støtte begge de foreliggende lovforslag. Jeg vil imidlertid gerne vedrørende lovforslag nr. L 92 gøre nogle betragtninger gældende.

Vi ser lovforslag nr. L 92 ud fra et synspunkt om at skabe en større grad af ligestilling, og det gælder både, hvor det drejer sig om de pensionsmæssige områder, og hvor det drejer sig om den anden halvdel: forskudsafskrivninger, henlæggelser til investeringsfonds og varelager nedskrivninger.

Jeg vil på samme måde som den radikale ordfører udtrykke nogen forbavselse over de bemærkninger, der blev fremført fra konservativ side, al den stund det ligger helt klart, at lovforslag nr. L 32 om en ændring af skattekontrolloven bliver gennemført – i øvrigt, hvis man skal tage udgangspunkt i betænkningen, som den foreligger her, endog med venstres støtte. Hr. Brixtoftes bemærkninger i dag kunne måske indebære, at venstre ikke vil stemme for lovforslag nr. L 32 ved tredje behandling, men det får vi se.

Jeg vil i øvrigt gerne på givne foranledning sige, at de bemærkninger, der kom fra konservativ side om fremmedarbejdere og forsørgelseskontrakter, vil vi meget klart tage afstand fra. Det er muligt, man skal have en lovgivning vedrørende de pågældende områder, men vi skal ikke have en racistisk forskelsbehandling på det pågældende område. Der skal ikke gøres forskel på, om det er den ene eller den anden, der trækker beløbet fra.

Jeg vil gerne sige til fremskridtspartiets ordfører, at han har tilsyneladende ikke helt forstået skattelovgivningen, når han i forbindelse med betragtningerne omkring forskudsafskrivninger, henlæggelse til investeringsfond og varelager nedskrivninger taler om, at det i særlig grad vil gå ud over de små. Det er simpelt hen ikke en rigtig betragtning, al den stund det ud fra et skatte-teknisk synspunkt vil være helt uhensigtsmæssigt at foretage forskudsafskrivninger og foretage henlæggelser til investeringsfond, hvis man derved kommer ned i proportional skatteområdet. Det vil jeg meget gerne have en uddybende kommentar til fra fremskridtspartiets side. Jeg tror, den ærede ordfører vil få

meget svært ved at give en tilfredsstillende forklaring.

Lovforslag nr. L 93 skal jeg ikke knytte mange bemærkninger til. Jeg havde gerne ud fra et principielt synspunkt set, at lovforslaget var blevet delt, men da retsforbundet i den foreliggende situation kan tiltræde begge dele, volder det altså ikke os nogen problemer i det foreliggende tilfælde.

Jeg skal altså slutte med at anbefale de to lovforslag til hurtig og velvillig behandling i udvalget.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg vil gerne indlede med at takke hr. Brixtofte for den påskønnelse, der lå i hans indledende bemærkninger. Jeg forstår godt, at hr. Brixtofte, som jo allerede i forbindelse med forårets behandling ønskede nogle retningslinjer i forbindelse med pensionsindbetalingerne, var glad for, at det var lykkedes os på nuværende tidspunkt at have en grundig betænkning, og at vi oven i købet kunne lægge et forslag frem for folketingsretten. Jeg forstod også hr. Brixtoftes indlæg sådan, at han mente, udvalget ville være i stand til at behandle denne sag kvalificeret og hurtigt, og det ser jeg da frem til.

Jeg skal rette en enkelt misforståelse, nemlig at dette lovforslag skulle dreje sig om de cirkulærer og bekendtgørelser, der er sendt ud i forbindelse med det vedtagne lovforslag. Det gør det selvsagt ikke. Det drejer sig om nogle ændringer, sådan som lovforslag altid gør det.

Jeg skal rette en anden misforståelse, nemlig at det er noget nyt, at vi i lovforslagenes bemærkninger skriver, at beregningerne er behæftet med usikkerhed. Det sagde vi også i forbindelse med det sidste lovforslag, og det har vi selvfølgelig gentaget her, fordi der i den slags sager må være en lang række usikkerhedspunkter.

Hr. Brixtofte var inde på spørgsmålet om antallet af medarbejdere. Jeg forstod, at hr. Brixtofte og fru Aase Olesen fra hver sin vinkel interesserede sig for dette tal – fru Aase Olesen fordi hun fandt, at det lød af lidt vel meget fra kommunernes side, og hr. Brixtofte, fordi han syntes, at det lød af lidt lidt. Det kan der nok komme nogle interessante svar ud af. Jeg vil godt understrege, at for vores vedkommende har tallene, som fru Aase

[Socialministeren]

se Olesen også understregede det, været baseret på de oplysninger, vi har fået fra kommunerne.

Fru Agnete Laustsen startede med nogle bemærkninger om den informationskampagne, der nu løber i forbindelse med den vedtagne socialindkomst. Fru Agnete Laustsen mente, at det var nødvendigt at sige: det siges, at den koster 2 mill. kr. Bemærkningen undrede mig, for det stod i bemærkningerne til lovforslaget og var bekendt under hele lovforslagets behandling. Det, vi gør nu, er at føre de bemærkninger ud i livet, som var klare både for folketinget og for kommunerne allerede i foråret.

Jeg har haft lejlighed til ved forskellige samråd at understrege, at usikkerheden med hensyn til, om socialindkomsten giver en besparelse eller en udgift, ikke vedrører socialindkomsten, men alene vedrører en af følge-lovene, nemlig vedrørende daginstitutionerne. Jeg skal ikke gentage den meget omfattende argumentation, der har været fremført i diskussionen.

Jeg vil godt slutte med til fru Agnete Laustsen at sige, at jeg mener da bestemt, at der er lagt op til et samarbejde på dette område, og ser da gerne, at det konservative folkeparti går positivt ind i de forhandlinger, der skal være i udvalget.

Fru Birthe Nielsen mente, at lovforslaget var koblet så stærkt sammen med nedskæringspolitikken, at man alene af den grund måtte være betænkelig. Det forstår jeg egentlig ikke hvor fru Birthe Nielsen får fra. Det, der er tale om i dette lovforslag, er først og fremmest, at man ændrer på, hvem der skal have ydelserne. Der er ikke heri oplyst, at disse besparelser skal indgå i en generel økonomisk ramme. Der er redegjort for, hvad forslaget giver i provenu. Det spørgsmål, som fru Birthe Nielsen rejste, nemlig: hvor skal indkomstniveauet ligge? er ikke behandlet i dette lovforslag. Derfor synes jeg, det er galt at beskrive det som ren og skær nedskæringspolitik. Det, der er tale om, er en fortsat tilrettelæggelse af, hvem der skal have de sociale ydelser, således som også fru Aase Olesen så udmærket redegjorde for det.

I det andet lovforslag, om ungdomsydelsen, er der heller ikke tale om en besparelse. Der er tale om, at når vi gennemfører den konsekvensændring, som der her er tale om, så beløber det sig til 15 mill. kr. Man kunne

selvfølgelig have sagt: ja men så kan vi forbedre ungdomsydelsen med de 15 mill. kr., men det er ikke det, vi har lagt op til i disse lovforslag. Vi har lagt op til, at det er neutralt, men at det er efter nogle andre kriterier end hidtil, man kan få de ydelser.

Jeg ser frem til den drøftelse, vi skal have i udvalget om, hvilke grupper det rammer. Det embedsmandsudvalg, der har arbejdet med disse ting, har gjort meget ud af det i forbindelse med den betænkning, der er afgivet, og jeg tror, vi vil kunne give en grundig belysning af de problemer, som fru Birthe Nielsen gerne ville have drøftet nærmere.

Jeg skal slutte med at takke fru Aase Olesen og hr. Flygaard for nogle positive bemærkninger.

Birthe Nielsen (SF):

Nu sagde socialministeren, at det ikke var besparelsen på de 200 mill. kr., som ligger til grund for lovforslaget. Derfor vil mit spørgsmål være, om det så er meningen, at de 200 mill. kr. vil komme andre grupper til gode, altså netop de grupper, hvis indkomst ligger i bunden, og om det er meningen, at man vil forhøje indtægtsgrænsen for tildeling af sociale ydelser. Jeg mener, der i høj grad er brug for denne justering. Det vil jeg godt høre, for ellers er det da et besparelsesforslag. Hvor går de 200 mill. kr. hen, hvis de ikke går til en omfordeling, sådan at de mennesker, der har mindst, får mere? Vi er ikke interesseret i udelukkende at spare på de sociale områder. Vi ønsker meget gerne en omfordeling af de sociale ydelser.

Til fru Aase Olesen vil jeg da godt sige, at det, jeg mente med min bemærkning om skatten, var, at vi via vores skattelovgivning, som den er i dag, har betalt til de sociale ydelser, og jeg mener, det ville være mest retfærdigt, hvis vi havde taget fat på rentefradragene, således at man fik en rimelig fordeling den vej rundt, så høje rentefradrag ikke skulle bevirke, at folk stadig væk kan få del i de sociale ydelser. Det kan de rent faktisk, for det er ikke det, dette lovforslag handler om.

Agnete Laustsen (KF):

Blot et par bemærkninger til hr. Flygaard, som åbenbart ikke rigtig har forstået – eller også har han måske med vilje misforstået det

[Agnete Laustsen]

– det spørgsmål, jeg stillede ministeren. Jeg fik ikke noget svar på det, men det får vi måske under udvalgsbehandlingen, hvor jeg vil tage det op igen. Jeg stillede det meget saglige spørgsmål, om det var rimeligt, at der fortsat er mulighed for i socialindkomsten – ligesom i den skattepligtige indkomst – at fradrage disse forsørgelseskontrakter. Det var det saglige spørgsmål, jeg stillede. Jeg ved ikke, om jeg kan få noget svar på det i dag. Jeg vil i givet fald gentage det i udvalget.

Fru Aase Olesens bemærkning om kaos var jeg lidt skuffet over, men hun læser måske for mange aviser og læser lidt for meget om, hvad der foregår på Københavns universitet, hvor en rektor slår ud med arme og ben og siger, at det er ham flintrende ligegyldigt, hvordan man ellers vil kritisere forholdene på universitetet, når der sker nedskæringer. Fru Aase Olesen tror, at når jeg siger, at jeg tror, det her vil give anledning til kaos, så er det en opfordring dertil. Jeg troede, fru Aase Olesen kendte det konservative folkeparti tilstrækkelig godt til at vide, at noget sådant ville vi aldrig drømme om. Når jeg siger det, er det ikke i håb om at blive bagklog, for det er altid så kedeligt at være, men den første del af lovgivningen har trods alt vist, at vi på en række punkter har haft ret i, at det var en forhastet og også en forjasket gennemført lovgivning, som har medført en række konsekvenser, som jeg tror også fru Aase Olesen er enig i vi kunne have været foruden.

Brixtofte (V):

Jeg har blot et par enkelte bemærkninger. Først om antallet af ansatte. Jeg har ikke ønsket at skønne, om 25 var korrekt, for meget eller for lidt. Det er jeg ikke i stand til at vurdere. Jeg nævner bare, at sidste gang, der stod 25, da var det en klar undervurdering. Det viser sig nu, at der bliver langt flere ansatte.

Når det gælder om, hvorvidt det bliver en besparelse eller ej, er der såmænd ikke så stor usikkerhed. Det bliver ikke nogen besparelse på daginstitutionsområdet. Hvis ikke socialindkomsten var gennemført, havde kommunerne haft 250 mill. kr. mere i kassen, og hvis den lovede besparelse var kommet oveni, havde de haft en halv mia kr. mere i kassen. Der bliver altså ikke en besparelse, men en merudgift for kommunerne.

Til allersidst vedrørende afskrivningerne, som er indeholdt i forslaget. Jeg vil sige til fru Aase Olesen, at der bliver en klar forskelsbehandling mellem de to tilfælde, jeg nævnte. I det ene tilfælde, hvor man henlægger til investeringsfond først, får man nedskåret afskrivningsgrundlaget i forhold til dem, der ikke henlægger til investeringsfond, men derefter afskriver fuldt ud. Der sker en klar forskelsbehandling. Det er konsekvensen, og det peger udvalget også på i sin rapport. Denne forskelsbehandling kan vi lige så lidt som alle de andre forskelsbehandlinger i denne lovgivning være med til at gennemføre.

Pilgaard Andersen (FP):

Lige et par bemærkninger til fru Aase Olesen om de mindre arbejdsgivere og om den ekstra administration, som de mindre arbejdsgivere vil få ved denne ordning. Før i tiden kunne de mindre arbejdsgivere nøjes med at indberette det samlede tal for disse pensionsydelse til skattemyndighederne. Nu skal de til at opdele beløbet og indberette for hver enkelt lønmodtager.

Det var, ligesom fru Aase Olesen ville tage patent på de mindre arbejdsgivere og antyde, at vi ikke rigtig kendte noget til det. Jeg kender i hvert fald noget til mindre arbejdsgivere. Jeg vil betegne mig selv som en mindre arbejdsgiver, og jeg kender godt alle de administrationsbyrder, der bliver lagt på de mindre arbejdsgivere. Det er efterhånden ved at være fuldstændig uoverkommeligt for arbejdsgiverne at følge lovgivningen op. Det medfører også, at vi ser ude omkring, at de mindre arbejdsgivere efterhånden sætter mandskabet ud og kører virksomheden som en énmandsforretning. Jeg mener ikke, det er vejen frem, at de skal fyre de 2 eller 3 medarbejdere, som de har i en mindre virksomhed, på grund af problemerne med administration og hele denne problematik omkring ATP og indberetninger til de forskellige institutioner. Det er en meget stor arbejdsbyrde, der bliver lagt på os.

Keld Albrechtsen (VS):

Det var først og fremmest ministerens bemærkninger om, at dette ikke er en besparelse, som gjorde, at jeg bad om ordet igen. F.eks. angående ungdomsydelsen fremgår

[Keld Albrechtsen]

det klart, at der skal spares 15 mill. kr. Det fremgår ganske tydeligt af bemærkningerne, og det er egentlig besynderligt, at ministeren kan hævde, at noget, som i bemærkningerne opgøres til en besparelse på 15 mill. kr., ikke er en besparelse. Man skal have et ret vidtgående kendskab til matematik for at kunne regne ud, hvordan det kan være tilfældet. Vi vil altså fastholde, at der er tale om regulære nedskæringer.

I den sammenhæng vil jeg godt fremsætte en kritik. Man har åbenbart nøje i det arbejde, der har været foretaget med at forberede dette, analyseret, hvem det egentlig kommer til at gå ud over. Vi har ikke haft tid til at gennemlæse de analyser med den korte frist, der har været til at kigge alle disse ting igennem. Jeg synes, at netop dette spørgsmål: hvem går det ud over? burde en socialminister først og fremmest have fremlagt her i bemærkningerne og trukket klart frem.

Jeg tror, det ligger forholdsvis klart efter behandlingen, at når man netop ikke har trukket det frem i bemærkningerne, hvem dette går ud over, så er det, fordi der her er tale om asociale nedskæringer, som socialdemokratiet i virkeligheden ikke så gerne vil skilte alt for meget med. Vi vil i hvert fald også i udvalgsbehandlingen børe meget i det spørgsmål: hvem går dette ud over?

Flygaard (DR):

Jeg vil gerne sige til den konservative ordfører, at jeg kunne ikke forstå ordføreren anderledes end, at hvor det drejer sig om forsørgelseskontrakter, hvor beløbene blev sendt ud af landet, da ville man være med til restriktioner. Det synes jeg den konservative ordfører talte en lille smule uden om i sin replik til mig. Derfor vil jeg gerne for at få forholdet afklaret direkte spørge: er det således, at de konservative ikke vil være med til at ændre lovgivningen vedrørende forsørgelseskontrakter på en sådan måde, at man gør forskel med hensyn til, om modtageren bor her i landet og bruger beløbet her i landet eller bor i udlandet og bruger beløbet i udlandet?

I øvrigt skal jeg komme med den slutbemærkning, at man også kan se denne revision og denne fortsatte ændring af lovene omkring socialindkomsten ud fra det motto, at den, som meget har, skal ikke mere gives.

Aase Olesen (RV):

Blot to korte bemærkninger. Den ene til fru Birthe Nielsen, som sagde, at det havde været mere vigtigt at tage fat på rentefradragene. Det kan vi ikke være uenige om, men der er jo somme tider noget, der hedder det politisk mulige. Det er også vigtigt at tilføje, at havde vi lagt rentefradragene om, havde det jo ikke berørt alle de øvrige fradrag. Det er altså dem, vi har gjort noget ved nu i den ganske specielle sammenhæng, der hedder sociale ydelser. En rentefradragsomlægning ville ikke have berørt alle de fradrag og alle de ting, der sker nu, så det er i og for sig ikke relevant at sige det.

Det andet, jeg vil sige, er til hr. Brixtofte, som siger, at jeg må indrømme, at der er en forskel på dem, der forskudsafskriver ved investeringsfondshenlæggelser, og dem, der afskriver, når investeringen har fundet sted. Det har han ret i. Det er der også med de nugældende regler. Efter dem får den, der gør det på forskud, undertiden meget store sociale ydelser. Ideen i dette her er at hindre folks adgang til at forskyde indkomstgrundlaget fra det ene år til det andet. Jeg er ikke uenig i, at det kan være hensigtsmæssigt at have disse regler på skatteområdet, for skat betaler man hele livet, men sociale ydelser får man ofte kun i et meget snævert åremål. Det er derfor, det er vigtigt at hindre, at man kan forskyde sit indkomstgrundlag på et tidspunkt, hvor det passer én godt, f.eks. for at ens børn kan opnå uddannelsesstøtte. Det er noget, der rent faktisk sker hver dag i Danmark, at folk, der er lidt op i årene og har børn under uddannelse, netop laver etableringsfondshenlæggelser uden i og for sig at have det store behov for at investere. Det er det, vi nu har hindret med denne lovgivning.

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Det er måske hr. Flygaard bekendt, at det konservative folkeparti har fremsat lovforslag om at begrænse forsørgelseskontrakterne på den måde, at vi kun vil anerkende dem, såfremt pengene kommer til beskatning her i landet ved deres udbetaling. Det gælder samtlige forsørgelseskontrakter, såvel dem, der tegnes af udlændinge, som dem, der tegnes af herboende danske. Hvis hr. Flygaard havde hørt efter, hvad jeg spurgte om, så vil-

[Agnete Laustsen]

le han vide, at spørgsmålet, som jeg gerne vil gentage nu, lød: er det rimeligt, at disse forsølgelseskontrakter anerkendes i relation til socialindkomsten?

(Kort bemærkning).

Flygaard (DR):

Jeg takker meget for den bemærkning fra konservativ side. Så fik jeg altså bekræftet, at der reelt er tale om forskelsbehandling.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Nogle få korte bemærkninger. Først til fru Birthe Nielsen, der sagde, at de 200 mill. kr., der var tale om her, kunne så komme andre til gode inden for det sociale område. Det har fru Birthe Nielsen fuldstændig ret i at de kan. Hvem de skal komme til gode, og på hvilken måde det skal ske, er der ikke taget stilling til, men det er helt rigtigt opfattet, at de kan komme andre til gode inden for dette område.

Jeg behøver nok ikke sige til fru Agnete Laustsen, at vi faktisk ikke er enige om, hvordan første fase er forløbet, hvad der har været forjasket, og hvad der har været forhastet. Det får vi nok lejlighed til at udveksle synspunkter om mange gange, så det skal jeg ikke trætte med her i dag under denne behandling.

Det må være dejligt at være så skråsikker som hr. Brixtofte. Han er helt klar over, hvordan den undersøgelse, der skal foretages af Kommunernes Landsforening vedrørende daginstitutionerne, falder ud. Jeg er ikke så skråsikker. Jeg mener, det er vigtigt, at vi får lavet den undersøgelse. Jeg tror, at der er nogle ting, vi trænger til at få klaret op, og jeg glæder mig til, at vi får det.

Hr. Keld Albrechtsen sagde, at vi sparede i hvert fald 15 mill. kr. på ungdomsydelsen. Jeg mener i og for sig, fru Aase Olesen tidligere har været inde på det samme, men jeg skal gerne gentage det. Det, der er tale om her, er alene, at når man laver den ændring med hensyn til, hvem der skal have ungdomsydelsen, så giver det et provenu på 15 mill. kr. Da vi ikke i dette lovforslag har villet tage stilling til en ændring, er det selvfølgelig opført som en besparelse, fordi det giver 15 mill. kr. mindre til området, men det giver ikke 15 mill. kr. i, hvad man kunne kalde generel besparelse. Der er ingen, der har

sagt, at det ikke skal kunne komme nogle andre til gode.

Jeg skal måske lige for en ordens skyld sige til hr. Keld Albrechtsen, at den tid, det tager for de enkelte at sætte sig ind i de ting, kan være forskellig. Det er individuelt, hvor lang tid man synes man skal have til det, men rent faktisk har folketinget fået betænkningen om denne fase af socialindkomsten i slutningen af oktober måned, så der har været mere end en måned til det.

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Jeg må beklage, at jeg ikke som hr. Flygaard kan sige, at jeg er glad for hans bemærkninger, for de viser jo tydeligt, at hr. Flygaard faktisk overhovedet ikke har forstået noget. For nu at gøre det helt klart vil jeg gerne læse op af det forslag, som er fremsat fra konservativ side, hvor der udtrykkeligt står som vores forslag:

»Hvis den skattepligtige som gave eller som arveforskud har forpligtet sig til at udrede ydelser, kan disse ved indkomstopgørelsen kun fratrækkes, såfremt modtageren er fuldt skattepligtig her til landet eller som selskab, forening, institution m.v. er hjemmehørende her i landet.«

Det gælder simpelt hen alle – uden den forskelsbehandling, som hr. Flygaard bliver ved med at postulere.

(Kort bemærkning).

Flygaard (DR):

Jeg synes ikke, den konservative ordfører føjede noget nyt til, og derfor skal jeg blot gentage det, jeg sagde sidst: reelt bliver der tale om en forskelsbehandling, hvis en lovgivning bliver gennemført i overensstemmelse med det konservative forslag.

(Kort bemærkning).

Birthe Nielsen (SF):

Jeg er da glad for at høre, at socialministeren ikke endnu har besluttet, hvad de 200 mill. kr. skal bruges til, for så er der i hvert fald håb om, at den portørfamilie, jeg snakkede om før, som ligger i det laveste område inden for den offentlige sektor, har mulighed for fortsat at få sociale ydelser, selv om man lægger hans pension til grund. Jeg vil da hil-

[Birthe Nielsen]

se med glæde, hvis det virkelig er tilfældet, at de 200 mill. kr. ikke er en besparelse, men er en omfordeling til fordel for de mennesker, der har de laveste lønninger. Det vil vi fra SFs side i hvert fald hilse med tilfredshed, hvis det er det, der er tilfældet. Men hvis ikke det er det, der er tilfældet, så kan vi ikke være særlig positive, netop fordi vi mener, at de sociale ydelser må komme de mennesker til gode, som har mest behov for dem. Det mener jeg bl. a. portørfamilien har.

(Kort bemærkning).

Brixtofte (V):

Når man kender socialministeren som en stædig politiker, så er det en enorm indrømmelse i dag at få at vide, at der er en hel del ting, der skal klares op omkring socialindkomsten, og hvordan den virker. Det er bare ærgerligt, at alle disse ting, der skulle klares op, ikke blev klaret op, inden lovene blev gennemført.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om socialindkomst m. fl. love. (Udsættelse af indførelse af socialindkomst).

[Af Pilgaard Andersen (FP) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 44. Fremsat 21/10 80).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Med lovgivningen om socialindkomst indførtes et nyt og mere retfærdigt grundlag for tildelingen af og betalingen for en række offentlige ydelser.

Der er nu af fremskridtspartiet fremsat et lovforslag om ændring af hele lovkomplekset, så ikrafttrædelsen udskydes et år til den 1. januar 1982. Forslaget er i bemærkningerne til lovforslaget begrundet med:

»... alle de fejlregninger og uforudsete konsekvenser af forslagene, som har bevirket, at folketinget er blevet urigtigt informeret og derfor ikke har haft et rimeligt grundlag for at tage stilling til forslagene.«

Påstanden underbygges ikke i bemærkningerne. Fremskridtspartiet kommer som sædvanlig blot frem med en række løse udtalelser og ønsker så, at folketinget skal udsætte ikrafttrædelsen af en hel lovreform, som oven i købet er vedtaget for kun kort tid siden. Det eneste, forslagsstillerne peger på, er ét – jeg siger udtrykkelig ét – punkt, nemlig beregningen af mindreudgifterne på daginstitutionsområdet. Jeg har haft lejlighed til at redegøre for dette i to samråd, men lad mig da kort gentage, at Kommunernes Landsforening på et senere tidspunkt foretog sine egne beregninger, men til et andet formål end socialministeriet. Der er ingen uenighed mellem parterne om de forskellige beregninger, men vi er blevet enige om sammen at tilvejebringe et bedre grundlag for at vurdere de økonomiske konsekvenser af de nye betalingsregler i de enkelte kommuner.

Som en anden begrundelse for at udskyde ikrafttrædelsen af lovkomplekset peger forslagsstillerne i bemærkningerne til lovforslaget på de nye regler om obligatorisk tilbagebetaling af kontanthjælp til dækning af den del af terminsudgifterne vedrørende fast ejendom, der drejer sig om afdrag. Reglen har absolut intet med socialindkomsten at gøre, og det spreder kun forvirring, at fremskridtspartiet nævner disse regler i sammenhæng med socialindkomsten.

Som det fremgår af det, jeg her har sagt, finder regeringen, at lovforslaget er umotiveret og bør afvises. Tværtimod er det regeringen magtpåliggende, ikke alene at socialindkomsten anvendes som planlagt fra den 1. januar 1981, men også at socialindkomstbeholdningen hurtigst muligt udbygges helt.

Forslagsstillerne finder, at det også for kommunerne vil være rimeligt at få social-